СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 300. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 27-го грудня 1950. — No. 300. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, DECEMBER 27, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свобода": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

ПРЕЗИДЕНТ ПЕРЕРИВАЄ СВЯТОЧНІ ВАКАЦІЇ

СПІШИТЬ ДО СТОЛИЦІ НА ВАЖЛИВІ НАРАДИ

Індепенденс, Мо., 25 грудня. — Скорочуючи свої й так недовгі Різдвяні вакації на один день, президент Труман рішився виїхати у вівторок пополудні літаком до Вашингтону на конференцію з секретарем стейту Діном Ачесоном і секретарем оборони Джорджом К. Маршалом. В нарадах бере теж участь голова об'єднаних штабів, ген. Омар Н. Бредлі. Новоназначений пресовий секретар президента, Джозеф Шорт, виявив, що всі чотири провідні урядовці з'їздяться на зазив секретаря Ачесона з уваги на виїзд ген. Двайта Д. Айзенгавера на своє нове становище верховного команданта аліянтських військ в Европі і з уваги, що події в Кореї створили нове положення. Крім того положення внутрі країни вимагає уваги президента. Хоч Шорт признав, що „наради є важливі", то впевняє, що нічого критичного не сталося. Він теж виявив, що Ачесон наперед порозумівся з Маршалом, який був на святах вдома в Пайнгорст, у стейті Савт Кароліні, заки повідомив телефонічно президента про необхідність приїзду до столиці.

Дві замітні промови президента з нагоди свят.

З уваги на викінчення евакуації військ Об'єднаних Націй з порту Гунгнам у Кореї, Труман заявив, що це було „знаменитє Різдво" для нього і він вислав побажання Верховному командантові військ О.Н. на Кореї, ген. Доглесові Мек Артурові. Президент перебув свята в оточенні своєї родини в місцевості Індепенденс, але доїздив до своєї тимчасової кватири в готелі Мюлбак в недалекім місті Канзас Сіті, у стейті Мизурі. Два дні перед Різдвом він був на перекусці з кореспондентами в цьому готелі і там виголосив знамениту промову. У ній він візвав світ до моральної мобілізації, щоб змиритися з небезпекою нанесену світові „наслідниками Джінджіс Хана й Тамерляна, які були найбільшими вбивниками в історії світу". Труман теж виявив, що він віднісся за моральну підтримку до провідників великих релігій світу, а саме до католиків, протестантів, жидів, православних, і гіндусів і осягнув у цій справі „деякий успіх".

Напередодні Різдва, в неділю 24 грудня, президент натисненням електричної кнопки з Канзас Сіті пустив струм для освічення ялинки, поставленої в городі Білого Дому у Вашингтоні і при цій нагоді передано до зібраної дітвори й старшої громади Різдвяне послання, виголошене на пластинках. У посланні Труман сказав, що у боротьбі демократії проти тиранії безбожного комунізму наймогутнішою зброєю є „віра в братерство і в гідність людини перед Богом".

„Тому молімся цього Різдва за мудрість, покору і відвагу витримати в цій вірі" — сказав президент. Його послання було передано на радієвій програмі „Голосу Америки" по цілому світі, в першу чергу до країн під Залізною Заслоною".

ФЕДЕРАЛЬНЕ СЛІДЧЕ БЮРО АРЕШТУВАТИМЕ БЕЗ СУДОВОГО НАКАЗУ

Вашингтон. — Палата репрезентантів ухвалила одноголосно законопроєкт, на підставі якого Федеральне Слідче Бюро („Еф Бі Ай") буде арештувати без судового наказу у справах, які відносяться до шпигунства, саботажу або до інших більших злочинів. Сенат уже ухвалив цей самий законопроєкт і він тепер переданий Білому Домові до підпису президента. Законопроєкту домагається департамент справедливости після того, як федеральний апеляційний суд звільнив від присуду за шпигунство Джудиту Коплон, яку агенти бюра арештували без попереднього судового наказу, одначе суд таки засудив її на тюрму. Теперішній закон дозволяє на арешт запідозрених тільки на випадок, коли є небезпека, що запідозрений втече. Федеральні судові урядники („маршали") мають уже тепер право арешту без судового наказу, а уряд хоче розширити його ще на агентів Федерального Слідчого Бюра.

● **Дев'ять і пів мільйонів долярів на годину видає уряд Злучених Держав на оборону. На один день це виносить $226,000,000.**

РІЗДВЯНА РАДІСТЬ ПЕРЕМІШАНА З СУМОМ

За звідомленням пресових агенцій не тільки Америка, але й цілий світ святкував Різдво серед вижидання небезпеки і надій на мир. Президент Труман дякував Богові за вирятування військ О. Н., окружених ворогами у причілку в Гунгнам, на Кореї, англійський король Юрій VI. сказав до свого народу, що „як світ має остатися вживих, то йому треба навчитися жити любовю, а не ненавистю". Провідники американського церковного життя, як кардинал Спелман, англіканський єпископ Шерил і російський православний єпископ з Бруклина, Йоан, вислали привіт християнському населенню поза Залізну Заслону і по всьому світі. Американські церкви, родини, товариства й клюби святкували Різдво традиційним звичаєм в таборах вояків, а на Кореї теж найшлася хвилина відпочинку серед небезпеки.

Коляди українських композиторів.

У дванадцяти церквах різних деномінацій в Ню Йорку відспівано цього року коляди й гимни українських композиторів, як це зазначено наперед у щоденній пресі. Це були такі твори: Леонтовича: „Коляда Дзвонів" (у сьоми церквах) і Бортнянського „Слава во вишніх Богу" або „Херувимська Пісня" (в пяти церквах). При деяких програмах зазначено Леонтовича як українського композитора, а в двох як „російського". При Бортнянськім не подано ніякої замітки.

По радіо в шостій годині ранку у вівторок передано, що кількість смертних випадків підчас Різдвяних Свят дійшла до 611. Смертні випадки ще більше причинилися до стримання виявів радости в багатьох родинах.

В АМЕРИЦІ

● **Хочуть возити пошту вантажними автами, замість залізницями.** Підвишка перевозових оплат на залізницях така велика, що пошта не може їх заплатити.

● **За один тиждень було в Кореї** 2,544 втрат в американських збройних силах. Усі втрати досі виносять 36,421 осіб в убитих, ранених, покалічених і „пропавших".

● **Ген. Лушус Д. Клей,** *колишній* командант американських окупаційних сил у Німеччині, став помічником Чарлса Е. Вилсона, краєвого директора цивільної оборони. На його місце, як голови стейтової цивільної оборони в Ню Йорку, прийшов полк. Лоренс А. Вілкінсон, який колись був помічником ген. Клея в Німеччині.

● **Потрібно 2,000 вправних цивільних робітників** в корабельних варстатах у Брукліні, Н. Й. Ідеться про відчищення кораблів для воєнного вжитку. За попередньої війни працювало там 70,000 робітників на три зміни. Тепер працює 13,400 на *одну* зміну.

ПАПА ПІЙ ЗАКРИВ СВЯТИЙ РІК

Рим, 25. грудня. — Вчора в полудне Папа Пій XII. закрив 25-тий з черги в історії Католицької Церкви Святий Рік, замикаючи символічно Святі Двері в базиліці Св. Петра, під час маєстатичної церемонії. Майже щодо години точно один рік тому Папа Пій був відкрив ці двері, проголошуючи Святий Рік, в якому Рим відвідало около 3,000,000 паломників. Сьогодні Папа мав проголосити окремий папський декрет, силою якого всі ті вірні, які з будь-яких причин не могли відвідати Апостольської Столиці впродовж року, зможуть одержати ті самі ласки, якщо виповнять зобов'язання Святого Року в своїх власних країнах. В навечеря латинського Різдва Папа Пій проголосив своє традиційне послання, закликаючи вірних до молитви за мир. Він рівночасно звернувся до Совєтського Союзу і Західних Аліянтів, закликаючи їх до безпосередніх переговорів для мирного полагодження своїх суперечностей, пропонуючи навіть свої дипломатичні представництва за посередників. Видвигаючи свої пропозиції, Папа рівночасно заявив, що він знає, що вони не будуть прийняті і тому підтримував заходи для збереження миру, які він добачує в Північно-Атлантійському Пакті і в усіх дипломатичних і військових зусиллях Заходу.

У БРАЗИЛІЇ АРЕШТУЮТЬ КОМУНІСТІВ

Ріо де Жанейро. — Понад сотню комуністів арештувала поліція, виконуючи рейди по цілому місті. Серед комуністів найдено агітаційні брошури й вивіски з написами проти Корейської війни, а теж і з закликами: „Хай живе Сталін, оборонець миру!" У двох місцях поліція найшла бомби. Усе те було приготоване на святкування 71-річчя народин Сталіна. Комуністи зорганізували теж страйки на залізницях, автобусах і летунських підприємствах в Ріо де Жанейро, Сан Павльо і Пернамбуко, одначе поліція не допустила до цього.

Із Сант'яго, в Чіле, наспіли вісті, що президент Габріель Виделя Гонзалєс приготовив наказ для відправлення з урядової служби комуністів і їх попутників.

ЗАКРИТТЯ СВЯТОГО РОКУ довершив Папа Пій, в оточенні високого духовенства вмуровуючи першу цеглу в Святі Двері базиліки [illegible] молитвами за мир.

ТРИВОЖНІ РІЗДВЯНІ СВЯТА В ЕВРОПІ

Париж, 26. грудня. — Цьогорічні Різдвяні Свята в західно-европейських країнах були цілком під знаком грізного політичного напруження в світі. Тоді, як державні мужі в своїх різдвяних посланнях закликають свої народи до єдности і рішучости стояти на поготові та в потребі всіми силами обороняти волі, церковні достойники закликають до молитви за мир і такої рішучости того миру боронити. Настрої серед народів позначувалися ще свіжою пам'яттю воєнних страхіть і спустошень та недостач і терпінь, як теж помітною вже майже завершеною відбудовою народних господарств, що її пощастило досягнути при американській допомозі.

КОРАБЕЛЬНІ ГАРМАТИ ВИКАЗАЛИ СВОЮ СПРАВНІСТЬ ПРИ ЕВАКУАЦІЇ ГУНГНАМУ

Вашингтон. — Воєнна фльота ЗДА могла продовжувати цілими тижнями бомбардування побережжя коло Гунгнаму в Кореї, де находився оборонний причілок американських військ і так могла б була стримувати безконечне число китайців, одначе це не було потрібне. Коли евакуація була викінчена, пристань стала невжиточною, а наші війська були спрямовані кудиінше.

Цю операцію можна схарактеризувати як відворотну висадку морем і сушею. Це була одна з найудачніших військових операцій в американській історії. Війська Об'єднаних Націй не були в паніці. Вони вибиралися впродовж десяти днів постійно і ціла справа перейшла без випадку. Це не був „Дюнкірк", як дехто думає. Колись ціла історія буде виявлена, а тепер вистачає тільки згадати, що то може вчинити морський гарматний вогонь і морські повітряні сили. Заслону вогню втримувано день і ніч без уваги на погоду. Треба було оберігати кораблі й літаки перед російськими субмаринами, які мають свою базу у Владивостоці і це переведено світло при допомозі найновіших винаходів, як про це довідується Дейвис Лоренс, кореспондент синдикованих газет.

ЗАХІД ОЧІКУЄ СОВЄТСЬКОЇ АГРЕСІЇ В НІМЕЧЧИНІ

Франкфурт, Німеччина, 26. грудня. — Тут у військових колах стверджується, що західні аліянти кожного дня сподіваються совєтської агресії. Так, як досі все говориться тільки про можливість такого нападу, сьогодні його вже вважається майже за певний і проблемою є тільки коли він наступить. Загально вважається, що совєтський напад наступить двома традиційними шляхами: долиною Дунаю на півдні та німецькою рівниною на півночі. При цьому стверджується, що вже сьогодні совєтські сили переважають західні у відношенні 7 до одного, а на випадок нападу ця совєтська перевага була б ще збільшена. Навіть совєтська авіяція переважає там західну у відношенні 3 до одного. В міжчасі, корейська війна сильно перешкодила в заходах для вирівняння цеї різниці і захід стоїть перед складною проблемою, яку тепер намагаються поспішно розв'язувати аліянтські політики і стратеги. Безпосередню загрозу совєтського нападу на Західну Німеччину ствердив теж в своєму різдвяному посланні західно-німецький канцлер д-р Аденауер, — стверджуючи рівночасно німецьку рішучість до оборони — „разом з іншими волелюбними націями".

ЗНАЧНА ПІДВИШКА ПЛАТНІ ДЛЯ АМЕРИКАНЦІВ В РОСІЇ

Вашингтон. — Совєти перевели безпідставну переоцінку вартости російського рубля, при чому дуже потерпіла закордонна валюта, між ним й американський доляр. Внаслідок того кошти життя закордонних представників у Москві підскочили вгору несамовито, бо на 69-75 відсотків від березня 1950 р. Персонал американської амбасади дістає деякі харчі з Америки, одначе це не помагає, бо треба оплатити кошти транспорту. Тому департамент стейту рішився підвищити платню урядникам і службовикам в московській амбасаді на 64-73 відсотків, відповідно до того, хто має родину на утриманні. Для зрозуміння відносин треба згадати, що кварта молока коштує в Москві 88 центів.

ОЗБРОЄННЯ НІМЕЧЧИНИ РІШАЛЬНЕ В ТЕПЕРІШНІЙ КРІЗІ

Москва, 26 грудня. З контрольованих урядом голосів совєтської преси можна робити висновок, що рішення Заходу включити Західну Німеччину в спільну оборонну підготовку Москва вважає рішальним в теперішній світовій кризі та від нього узалежнює можливість третьої світової війни. Ці погрози видвигає у відповідній формі місцева партійна „Правда", яка в останньому виданні твердить, що від здійснення недавних Брюсельських постанов щодо ремілітаризації Західної Німеччини залежатиме мир або війна. Не подаючи тексту західних нот у відповідь на совєтську пропозицію щодо нових чотиро-державних переговорів, „Правда" тільки твердить, що „змовини в Брюсселі" намагаються створити враження, що вони готові до переговорів, тоді як своїми рішеннями щодо ремілітаризації Німеччини вони практично таку можливість перешкодили.

АЛІЯНТСЬКІ ВІЙСЬКА З ГУНГНАМ СКРІПИЛИ ПОЗИЦІЇ НА ФРОНТІ

Токіо, 26. грудня. — Вчора аліянтські війська закінчили успішно евакуацію бази Гунгнам в північно-східній Кореї і сьогодні вранці ген. Мек Артур повідомив, що ці армії скріпили аліянтські сили на фронті на південь від 38-ої паралелі, що тепер очікує нового масового наступу червоних. Евакуація продовжувалася протягом минулого тижня під сильною охороною воєнної фльоти і авіяції. Евакуовано не тільки всі війська і весь воєнний матеріял, але теж тисячі цивільних корейців, які не хотіли залишатися на комуністичний терор. Евакуація Гунгнам, цього портового міста, що два тижні вдержалося проти десятикратно переважаючих сил ворога, вважається не тільки за подивугідний героїзм, але й за один з найбільших воєнних успіхів модерної історії. Президент Труман, секретар оборони та інші військові і державні достойники вислали з цього приводу ген. Мек Артурові телеграми з признанням, вдячністю і подивом для заангажованих в цій акції військ і їх командування. Ген. Мек Артур в своєму посланні після евакуації ствердив, що введення до бою мас комуно-китайських військ та їхня офензива не досягнула своєї мети та що аліянтські війська „видержали цю пробу без помітного послаблення їхньої сили або їхніх ресурсів, не зважаючи на переважаючу людську масу наїзника з Манджурії". Ген. Мек Артур ствердив, що з огляду на обставини поза їх контролею, аліянтські сили не могли виконати дорученого їм завдання щодо звільнення і *об'єднання* Кореї. Він зокрема високо оцінив відвагу, боєздатність та хоробрість аліянтських військ. Аліянтське командування очікувало, що новий масовий наступ червоних на Південну Корею почнеться власне на Різдво. Вже на деякий час раніше розвідка ствердила, що ворог до цього наступу з цілою силою підготовляється, підтягаючи на фронт великі резерви та важку зброю. Проте, вчора приходило все ще тільки до місцевих боїв а на головний наступ очікується. У військових колах стверджується, що евакуація Гунгнам була радше безприкладною земно-морською дією, яку треба вважати не тільки великим успіхом аліянтів, але й такою ж великою поразкою ворога.

Ген. РІДЖВЕЙ ПЕРЕБИРАЄ КОМАНДУВАННЯ ВОСЬМОЮ АРМІЄЮ

Корея, 26. грудня. — Тут очікується ген. М. Б. Ріджвея, що виїхав з Вашингтону, щоб перебрати командування Восьмою Армією після трагічної смерти ген. Волтона Волкера. Ген. Ріджвей є відомим командантом парашутистів. Він перебирає командування Восьмої Армії після того, як її дотеперішній командант, ген. Волтон Волкер, згинув трагічно, як його „джіп" зударився з вантажною автомашиною, керованою південно-корейським шофером. Смерть досвідченого в боях ген. Волкера була великою втратою для американських і аліянтських військ в Кореї. — Ген. Ріджвей прибув вчора до Токіо.

● **В аліянтських командуючих колах стверджують, що китайці, хоча розпоряджають величезними масами людей і матеріялів, є [illegible]гово як ідеться про воєнну тактику і стратегію.**

● **Евакуація цивільного населення з південно-корейської столиці Сеул ведеться вже від кількох днів, в очікуванні комуністичного наступу на цій ділянці фронту.**

● **Національно-китайський уряд звернувся до президента Трумана з проханням, щоби не узалежнював своєї допомоги в обороні Формози від припинення національно-китайської військової акції проти опанованого комуністами китайського континенту.**

● **Іранський уряд наказав гостре поготовля своїх військ, включно з тими, що на совєтському кордоні, з огляду на загрозу нової світової війни.**

СОВЄТСЬКО-КИТАЙСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ КОРЕЇ

Токіо, 26. грудня. — Тут з поінформованих джерел повідомляють, що масову комуно-китайську інтервенцію в Кореї минулого місяця попередило серіозне непорозуміння між комуністичним Китаєм і Совєтським Союзом щодо Кореї. Стверджується, що комуністичний Китай рішився на масову інтервенцію тільки після того, як ствердив, що в Північній Кореї совєтські „соратники" усувають з усіх командних і важливіших політичних постів осіб вихованих і більше зв'язаних з комуністичним Китаєм, наставляючи на їх місце своїх беззастережних агентів, вихованих в Москві. Тепер, після явної і масової китайської інтервенції, положення мало діяметрально змінитися. Після того, як червоні Китайці вступили до Кореї та перебрали головне командування воєнними діями, майже нічого або дуже мало є вісток про відданих Москві комуно-китайських головачів в уряді премієра Кім Іль Сунга. З цього робиться висновок, що між совєтським Союзом і комуністичним Китаєм ведеться „тиха ривалізація" за володіння Азії, що може мати відповідний вплив на дальший розвиток подій. Ці інформації потверджуються теж з кол Об'єднаних Націй.

ВКРАДЕНО КОРОНАЦІЙНИЙ КАМІНЬ БРИТАНСЬКИХ КОРОЛІВ

Лондон, 26. грудня. — В навечеря латинського Різдва вкрадено з Вестмінстерської Ігумені камінь, що впродовж 655 років служив до коронації англійських королів. Злодії рівночасно пошкодили коронаційний престіл, на якому відбули свої коронаційні врочистості 27 англійських королів. Камінь, що важить 336 фунтів, вкрадено в ночі з неділі на понеділок, зараз після святвечірних відправ. Підозрівається, що камінь вкрали шкотські націоналісти, які вважають його своєю правною власністю, бо він впродовж 400 років служив до коронації шкотських королів, аж доки його не перевезено до Лондону після перемоги Едварда І. над шкотськими володарями. — Спроби викрасти цей камінь були вже теж і раніше. Поліція робить інтенсивні заходи для вияснення злочину, що став першою сенсацією дня в Британії.

В СВІТІ

● **Югославські військові кола не виявляють більшої тривоги з приводу останніх комуністичних перемог в Кореї, вважаючи, що вони ще далеко не означають кінцевої перемоги для большевиків і тим самим не збільшують совєтської загрози для Югославії.**

● **Польський архиєпископ Вишинський, тепер примас Католицької Церкви в тій під-совєтській країні, закликає всіх вірних в різдвяному посланні, щоб вони були вірні Богові, а не партії або іншим земним справам.**

● **Західно-німецький уряд узалежнює свою участь в західній оборонній підготовці від „повного привернення чести" німецькому воякові.**

● **Французький парлямент ухвалив нові видатки на дозброєння армії.**

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Hates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГУВЕР ПРО ОБОРОНУ

Бувший президент, Герберт Гувер, втішається загальною симпатією. До його думок відносяться з повагою навіть ті, що з ним тут і там не погоджуються, бо знають, що це голос патріотичної людини, яка не підходить до справ з партійного боку, а тільки глядить на все з боку добра своєї нації, а тепер — з огляду на комуністичну агресію — ще й з боку оборони християнської цивілізації. Тому звертаються тепер до нього американці за порадою, що саме треба їм у теперішньому критичному часі робити, як поступати. Всім їм відповів Гувер по радіо минулої середи в промові, затитулованій „Наша державна політика в цій кризі".

Не годимося з песимізмом Гувера щодо Західної Европи, ні з його поглядами на евентуальну війну з Москвою. Маємо враження, що він глядить на цю проблему, зокрема на війну з Росією на суші, маючи перед очима похід Наполеона та інвазію Гітлера, хоч тепер цілком інші обставини та й інші цілі. Зате признаємо Гуверові рацію, коли він домагається у засадничих справах „чесної дискусії" й каже, що щойно по ній можна приступити до „чесного об'єднання і „справжньої акції". Чесна виміна різних думок і чесна дискусія, каже Гувер, не є ніяким розбиттям. Навпаки, вона доконче потрібна в таких справах, які відносяться до закордонної політики. Це є скріплення забезпеки країни, а не її ослаблення.

Гувер глядить на сьогоднішню Західну Европу очима дефетиста. Він каже, що американський нарід зробив надзвичайно багато, щоб підняти вгору духа Західної Европи та скріпити її волю до оборони перед комуністичною варварською агресією. Але ця вся трилітня праця скінчилася повною невдачею, бо в Европі й досі нема ні бойового духа, ні об'єднання. До цього нещастя додав „Карл Маркс" ще й свою окрему частку, каже Гувер. Аж так зле — таки не є.

Змальовуючи так чорно Західну Европу, Гувер хоче переконати американський нарід, що йому треба тепер сконцентрувати свої головні сили на Атлантик і Тихий Океан, Японію і Британію, Филипини і Формозу. Злучені Держави вважає Гувер „Гібральтаром західної цивілізації" і думає, що для цього „Гібральтару", якщо він зміряє добре свої сили і зорганізує оборону Західної Гемісфери, Росія та комунізм не страшні. Тим він не хотів сказати, щоб залишати Західну Европу на призволяще; він є далі за збройну допомогу Західній Европі, але тільки тоді, як у ній підніметься дух оборони з такою вірою, що вона може себе оборонити навіть своїми власними силами.

Гувер є такого переконання, що „морально немає ніякого замирення з комунізмом". Він є проти такого замирення. Хоч „Менчестер Гердієн" називає Гувера „американським націоналістом" за те, що він добачує в Західній гемісфері „Гібральтар християнської Цивілізації", то Гувер думає про цей „Гібральтар" тільки на випадок, коли б Західна Европа була втрачена для боротьби з червоним варварством. Одначе він переконаний, що Москва не зможе загарбати Західної Европи, якщо тільки вона візьметься зараз до підготовки оборони, так, як це було в часі першої світової війни, чи пізніше.

Можна критикувати цю промову і називати її „ізоляційною" чи „націоналістичною", але — як стверджує Артур Крок — не треба дурити себе, що це тільки думки Гувера, бо так думають теж і деякі впливові кола в Вашинґтоні, теж і військові. Це не удар у Західну Европу, це пересторога, щоб вона взялась хоч тепер до серіозного здійснювання плянів оборони.

ВИГЛЯДИ НА МИР

Вся теперішня виразно воєнна підготовка і сама війна в Кореї ведуться під знаком змагання до миру. Які його вигляди?

Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй, ця справжня міжнародна політична біржа, винесла на останній сесії кілька постанов, що не дуже переконують в міжнародному довір'ї в можливість загального замирення. Створення окремої комісії для перемир'я в Кореї, рекомендація нової зустрічі великодержавних представників, створення комісії для „спостерігання миру" та визначування виновника агресії, передача Генеральній Асамблеї повновластей протидіяти агресії, якщоб цього не могла зробити Рада Безпеки з огляду на обов'язуюче в ній великодержавне право спротиву — все це свідчить радше про загальне переконання, що третя світова війна є неминуча та є радше розпачливим намаганням ту війну бодай на деякий час відложити.

Совєтський Союз і комуністичний Китай тепер вважаються вже явно головними агресорами. Вони без сумніву ними є. Свою агресивність і мирне наставлення західного світу вони використовують за базу для своїх політичних шантажів, техніку яких вони живцем перебрали від небіщика Гітлера. Совєтська ціна за мир є дуже висока. Сталін в додатку, як справжній шантажист, хоче платити тим, чого не має. Практично його єдиним аргументом є, щоб дати йому добровільно те, чого він собі бажає і в той спосіб зберегти мир, або він сам собі це візьме і тоді буде війна. Він хоче вільної руки в Азії і в Европі, зокрема в Японії і в Німеччині, хоче признати йому законно все досі ним загарбане, хоче контролювати західне озброєння, не дозволяючи на контролю власного. Точніше Кремль хоче в Азії: Кореї [illegible] Формозу тепер, а Індії евентуально пізніше; признання комуністичному Китаєві місця в Об'єднаних Націях; признання їм права рішати в справі майбутньої долі Японії; відкликати аліянтські сили з південно-східної Азії та цілого ряду інших концесій. Під цим оглядом він ставить Заходові до вибору повторення історії Мюнхену або Дюнкерку — признання йому всього, чого він собі бажає, або в іншому випадку обіцяє скинути аліянтів в море.

В Европі Москва бажає собі: признання її постійної контролі Східної Німеччини; прийняти її до участи в адміністрації Західної Німеччини; правно визнати совєтську окупацію Альбанії, Угорщини, Польщі, Чехословаччини, Болгарії і Румунії; скасувати Плян Маршала і Доктрину Трумана та залишити без американської допомоги напризволяще.

Західні аліянти поступово прийшли до переконання, що вони вже не мають нічого зайвого, щоб могти відкупитися від погроз Кремля. Ствердивши це, вони почали справді тотальну підготовку, щоб ці погрози, в потребі, зустріти. Становище в Азії, Північно-Атлантійський Пакт, тотальна оборонно-воєнна підготовка — все це без сумніву є ціною, яку західні аліянти платять для вдержання миру, але платять її не Москві, але на власну готовість.

Загальне положення, навіть в цій грізній міжнародній кризі, все ж таки не оцінюється так критично, як воно могло б здаватися. Діло в тому, що Москва почала свій шантаж, перерахувавшись в становищі аліянтів. Розраховуючи на їх конвульсійне бажання миру, Кремль сподівався так добути максимальні користі для себе. Відворот від такої політики був би тепер досить рисковний. Тому зааранжувала агресію в Кореї і опісля провокацію на втягнення аліянтів у війну з Китаєм. Аліянти поступають обережно, але рішучо. Війна з Китаєм не є в їх інтересі ані не скріпляє їхнього становища в боротьбі за мир. На провокацію вони ще безпосередньо не відповіли, але проголошення виїмкового стану в Злучених Державах, останні рішення на конференції в Брюсель та іменування ген. Айзенгавера командантом спільних збройних сил Заходу та цілий ряд інших рішень і практичних заходів не залишають жадного сумніву, що Захід не хоче ані Мюнхену ані нового Дюнкерку в світовому маштабі. З цього можна зробити логічний висновок, що вигляди на мир, на справжній мир, поважно збільшилися, хочби навіть його прийшлося здобувати зброєю.

ПОРТРЕТ СТАЛІНА

З нагоди 71-річча народин генераліссімуса Иосипа Сталіна, яке припало на четвер минулого тижня, під-совєтські піддані не могли майже нічого додати до славословій з попередніх років, бо вже вичерпали всі помисли. Чеський композитор у Празі, який написав новий музичний твір, дав йому тільки заголовок „Слава, слава Сталіну". Американські газети відмітили, що президент Труман, як попереднього, так і теперішнього року не післав голові „заприязненої держави" звичайних у таких випадках побажань з нагоди народин і це саме вже вистачає для пригадки про відносини, які запанували між Совєтами й Америкою.

Одначе деякі американські газети таки згадали за уродини Сталіна. Одна з них змалювала „портрет Сталіна на червоно", який представляється так:

Приятель робучого народу, яким себе прикидає Иосип Віссаріонович, не працював ані одного дня в фабриці або при іншій чорній роботі, ані теж не був „білоручкою" в якійсь канцелярії. Він був тільки „професійним революціонером" від 17 року життя. Його мати надіялася що він буде священиком і дала його на науку в духовній семінарії.

Як диктатор Кремлю він має три кімнати, не дуже прикрашені. Він не любить виставности. Ціла його мрія дістати якнайбільшу владу в свої руки. Владу над життям і смертю людини. Коли в 1932 році померла його перша жінка, світ довідався, що Сталін мав жінку. Утретє він оженився після другої світової війни, одначе його жінка не буває ніде. Вона живе в селі на дачі. Ніхто з його родини не живе в Кремлі. Психіятри кажуть таке: Сталін засудив мільйони людей на смерть, або на життя в неволі, але вміє плакати, коли придивляється зворушливим картинам в кінотеатрі. Він не довіряє нікому. Він засудив себе на самоту і оточив себе майстерно своєю власною тайною поліцією, яка пильно наглядає над його урядовою сторожею.

Він має свої примхи: Пише поезії, а в них вихваляє комунізм. Його оцінка самого себе безгранична. Він самий переглядає історичні книжки, щоб у них робити поправки для звеличання свого імені. — Він пофальшував навіть історію своїх зв'язків з Леніном і зробив себе його наступником, хоч загально звісне, що Ленін плянував позбавити Сталіна влади, але смерть йому перешкодила.

Сталін не має приятелів. — Більша частина людей, які допомогли йому прийти до влади, вже не живе. Нових він боїться. Він навіть не зустрічався зі своєю мамою від часу, як захопив владу. Раз одначе побачив її, щоб можна було сфотографувати його разом з матірю, але це тільки для поширення пропаганди в шкільних книжках.

Раз він сказав, що убогість і деспотизм загнали його в обійми революції. Одначе це не перешкаджало йому за час своєї влади завести режим, який вистачить на 500 років тиранської влади царів, яких, як каже, ненавидить з душі. Коли раз зроблено замах на його життя, Сталін наказав забити 174 приятелів і свояків наміреного вбивника.

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові.

Канадійське У. Н. О.

В днях 29-31 грудня ц. р. відбудеться у Виннипеґу XIV. Краєва Конференція Українського Національного Об'єднання Канади і його Братніх Організацій. У. Н. О. і Братні Організації відограли надзвичайно поважну ролю не лише в житті української спільноти в Канаді, але також у визвольних змаганнях українського народу взагалі. Тому, з цеї нагоди, треба сказати про них кілька слів, щоб теж читачі „Свободи" були про це поінформовані.

Політично - національний гнет окупантів, як теж зв'язані з тим тісно соціяльні злидні і недоля, виганяли наших людей з рідних земель вже перед першою світовою війною, які йшли за океан шукати в нових країнах свого щастя і долі. Так і до Канади прибуло в той час багато українців, переважно селян і робітників. Але по першій світовій війні, коли большевицько-московський імперіялізм вигнав найкращих синів українського народу з Наддніпрянщини, а польський з Галичини, прибула також до Канади масова політична українська еміґрація. Вже в 1928 р. колишні вояки українських армій заснували в Канаді Українську Стрілецьку Громаду, в рядах якої сьогодні гуртується найкращий елемент, що зо зброєю в руках боровся за визволення українського народу. Є тут вояки армій УНР, УСС, Корпусу Січових Стрільців (пізніші боєвики УВО й ОУН), Карпатські Січовики і вояки УПА. Два роки пізніше прийшла УСГромаді на поміч Організація Українок Канади, а в 1932 році Українське Національне Об'єднання, яке від самого початку так, як і його попередниці, стало на ґрунт українського націоналізму і безперервно підтримувало визвольні змагання українського народа, українських інвалідів, давало на Боєві Фонди УВО і ОУН. Саме це було причиною, що УНО і його Братні Організації, УСГ і ОУК, в короткому часі здобули тисячі здисциплінованих членів і десятки тисяч прихильників та симпатиків. В 1936 р. покликано до життя організацію Молодих Українських Націоналістів — (МУН), яка гуртує в своїх рядах українську молодь.

Це УНО і його Братні Організації, за останні дві десятки літ розвинулися в активну і могутню українську національну організацію, яка вклала величезний капітал не тільки у визвольні змагання, але також у культурне і економічне життя цілої Канади. Сталося так завдяки високій національній свідомості, напруженій і безустанній самопосвяті, щедрій жертвенності і невсипущій активности всього членства і симпатиків під проводом цілого ряду своїх працьовитих провідників, на чолі з інж. В. Коссаром як головою.

Цього року отримало УНО для себе і Братних Організацій доміняльний статут — Інкорпораційний Акт, який одноголосно одобрив канадійський парлямент. Не було ані одного закиду проти, але навпаки, велике признання і похвали канадійських сенаторів і послів на адресу УНО і взагалі українців у Канаді, за їх кольосальний вклад у культурне і господарське життя цілої Канади. На основі цього Інкорпораційного Акту, який забезпечив майно УНОб'єднання, поведе воно своє нове життя в майбутньому. Такого Акту до сьогодні не має ще в Канаді жодна українська організація!

УНО і Братські Організації надзвичайно зросли за останніх років, що яскраво видно із звіту діяльности Краєвої Екзекутиви УНО, який вона видала друком на 40 сторін квартового формату. Звіт тільки за 1949 рік і порівняльні статистичні дані за останні 2 роки: 1947-48. З цього звіту виходить наступне:

1. Краєва Екзекутива УНО в 1949 році мала 36,581,46 долярів грошового обороту, які вплинули від членства УНО. Одначе з них вплинуло на працю КЕ УНО тільки 14,285,09, а решта вплинуло до Каси КЕ УНО як пожертви організації та її членів на інші національні цілі, як УПА, українських інвалідів, УНРаду, Визвольний Фонд, Допомоговий Фонд тощо. Старанням КЕ УНО прибуло двома наворотами кількадесять родин, числом біля 200 осіб, до Канади, між якими були люди різних політичних світоглядів та віроісповідання, що також характеризує УНО, як організацію соборницьку і всеукраїнську. Крім того КЕ УНО помагала через своє членство в позисканні афідавітів для інших скитальців, які приходили, як фармерські робітники. В тому році КЕ УНО уділила для соціяльно слабших членів організації, то є всіх новоприбулих, 10,926.46 долярів позички, які пішли переважно на купівлю домів та на влаштування родин.

2. Зріст членства УНО та Братських Організацій є на сталому поступі. В 1949 році прибуло 1597 членів, з того 1013 з нової еміґрації. В порівнанні з 1948 р. членство з нової еміґрації зросло на 75,65%. Деякі філії УНО Гемілтон, Торонто-Захід і Вал д'Ор мають в себе біля 60% членів нової еміґрації. Філія УНО в Ледбрич складається повністю з членів нової еміґрації. На день 31. грудня 1949 нова еміґрація становила 33% членства УНО і Бр. Організацій,

З того приводу у своїм звіті КЕ УНО пише:

„Підкреслюємо цей факт, ще й тому, що в році 1950 відношення це ще більше змінилося в користь нової еміґрації, що підсилила ряди нашої організації. Багато з них зайняли визначні керівні пости в УНО і Братніх Організацій. З радістю це нотуємо, бо в цей спосіб наша організація дістала свіжий приплив крови і скріпилася. І хоч психологічні різниці затираються нелеґко і нескоро — всеж таки на терені УНО цей процес переходить найкраще і треба сподіватися, що в скорому часі наступить повне злиття при спільній праці для спільного добра."

Але не тільки ці мотиви вплинули на те, що найбільше нової еміґрації вступає в ряди УНО й Братських Організацій. Є ще інші, куди серіозніші: Ніхто інший, як нова еміґрація знає найкраще, що властиво УНО і його Братні Організації були тим запіллям Воюючої України в Канаді вже від 1928 року, а поодинокі його члени ще скорше, звідки йшли гроші на її боєві акції, допомога інвалідам, ‚Просвіті', ‚Рідній Школі', націоналістичній пресі і взагалі на визвольні змагання українського народу, як на рідних землях, передусім в Галичині, Карпатській Україні і Буковині, так і поза їх межами в Европі. Крім того нова еміґрація знає, скільки то УНО поклало старань в поміч для неї ще на скитальщині даючи щедру лепту на Допомоговий Фонд і підтримку для КУК, який старався про правне забезпечення скитальців у Европі та їх закордону перед зловісною репатріяцією!

3. З дальшого звіту КЕ УНО знаменито представляється діяльність філій УНО та відділів Братських Організацій в 1949 році, а саме:

1. З культурно-освітної ділянки відбулося: 169 концертів і академій, 127 відчитів і до-

(Закінчення на стор. 3-тій).

О. Бужанський.

ЗА ГРАТАМИ ГПУ — НКВД

11)

Десь вибула і група веселих французів, залишився німець та наш русин, який теж приїхав до „раю". Куди доля занесла цих синів і дочок library свободолюбної Франції, де вони поклали свої голови, цього ніхто не скаже. Французи були досить обізнані з нашою справою, видно наставлені слідчими. Обзивали нас контрреволюціонерами, фашистами, погрожували кулаками, а жінки під час прогулянок кидали в наші вікна камінням. О, свята наївність!

Німець деякий час перебував в нашій камері. Почував себе добре. Із розмов виявилося, що він за фаху механік і іноді його брали як консультанта на будівництво М'ясокомбінату. Згодом він отримав там працю. Залишився тільки галичанин — студент художньої школи, Рудницький, якого прилучили до нашої групи.

Отримали певні відомості з волі, що з харківської в'язниці наші товариші по неволі виїхали, хто на північ, хто на Сибір та Туркестан. Даремна була „репетиція" до показового процесу, — наша справа не пішла. Так і не відбувся прилюдний процес „У. Н. Ц." — Українського Національного Центру.

Майже двохрічне сидіння в казематах без будьякої перспективи, навіть на саме найстрашніше майбутнє, — виводило людей з рівноваги.

В'язні почали викликати прокурора, відмовлятись від своїх зізнань, оголосили голодівку, але наслідків ніяких.

Одного квітневого дня після роздачі обіду нас всіх викликали на коридор з речами і оголосили, що у 4-тій годині віджджаємо в далекі краї, але куди, з яким терміном ув'язнення — ніхто нічого не повідомив.

Вночі нас везли на північ в телячих вагонах.

З якоїсь причини етап затримали (видно, був замалий) на ст. Житомир, відкіль перевели нас до тюрми. В тюрмі нам оголосили вироки і почали готувати до далекої дороги. Оглядав лікар, який нічого не сказав, повели до лазні, де не можна помитись, почали „дезинфікувати" речі, попаливши їх і тим все скінчилось.

Я і декілька товаришів остаточно знесилили — попухли ноги і ми ледви їх тягнули. В камерах тіснота — по 50-60 чоловік. Добились дозволу бути більше на дворі, ніж в камері. Користуючись цією нагодою, ми цілими днями сидимо на дровах на тюремному подвір'ї.

Тюремне начальство не звертає на нас уваги, — видно махнуло на нас рукою, думаючи, що чим скорше загинемо, тим менше мороки.

Весняні дні були гарні, але ми мали мало надії на одужання. Лікар не робив нам ніяких застриків — видно теж був такої думки.

Проходячи раз коридором, ми побачили на дверях напис „Червоний Куток". Були такі не тільки по установах, а і в тюрмі зайшли, почали розглядати книжки. Нічого путнього не найшли, але мені потрапила до рук біографія всесоюзного старости Калініна і я вирішив обізнатись з його життям.

Прочитавши життя цього видатного вождя, я довідався, що за революційну діяльність його, за часів царату, було засуджено на заслання до м. Повенця, де і я пізніше перебував, тобто куди мене завезли.

Перебуваючи на засланні, „вождь" заскучав за революційною роботою, бо видно карели не дуже то „воспринимали" його вчення, а може темні карели не підходили до його великої роботи. Отже, „вождь", щоб вийти з неприємного становища, написав прохання до „батюшки царя", щоб він відпустив його додому помогти матері збирати хліб. Видно косар з нього був добрий, бо не раз його бачили громадяни СССР з косою, але не в натурі, а на фото. Прохання „вождя" батюшка-цар задовольнив і дозволив йому пробути дома 6 місяців, але до Повенця він не повернувся.

Несподівано до нас завітав всеукраїнський староста Петрівський Г. І. Виголосив перед в'язнями промову, запевняв, що совєтська влада не карає, а перевиховує, а після перевиховання вони, в'язні, стануть корисними громадянами своєї батьківщини.

Ніхто йому не заперечував і нічого не запитував, тільки „урки" при виході наділили його величезною кількістю „тюремної худоби", обсипаючи вошима його пальто.

Чи живий ще ти, чи тебе теж перевиховали і до могили поклали, як і твого сина і інших твоїх родичів? (Рідного сина Петрівського, високого військового достойника, розстріляли під час процесу Тухачевського).

З Житомирської тюрми готується великий етап на північ. До цього етапу прилучають нас. На подвір'ї тюрми вишикували біля тисячі в'язнів, майбутніх мешканців півночі. Весь натовп, оточений озброєним конвоєм, вирушає на двірець. Окремі дозорці ведуть на пасках собак, як додатковий ескорт охорони. Не знаю, чи була в кого з в'язнів охота до втечі. Всякий волів якскорше виїхати може і в гірше становище, але інше.

На двірці нас чекав вже готовий потяг, але не з телячих вагонів, а з столипінських. Це було велике для в'язнів полегшення. У вагонах було досить вікон, а це не аби-яка розкіш. З вікон вагону можна було бачити навколишні простори, а не вічні в'язничні мури.

Потяг чарівними волинськими та білоруськими лісами мчить нас на північ. Станція Ленінград, де з невідомих нам причин наш потяг простояв цілу добу.

В далечині в тумані, на широких просторах розляглась північна „Пальміра", побудована Петром Першим руками українців і на їх кістках, а нащадків останніх через двісті років везуть на Соловки, Апатити, Котлас вимощувати болота півночі.

В 1917 р. ці нащадки, вояки Волинського полку, повалили царат, але не втримали тої волі, що здобули.

Потяг прямує далі. В дорозі довідуємося, що кінець нашої подорожі станція Медвежа Гора. Ніхто з нас тої гори не знав та і на географічній мапі вона не була зазначена, але враження було таке, що це та гора, де ми будемо пасти ведмедів, або ведмеді нас.

Виявилось що Медвежа Гора розташована біля Онежського озера в Карелії. Гора не висока, медведів коло неї не було, але біля гори були побудовані медвежі нори, в яких примістилось Управління Біломорсько-Балтійських таборів, куди ми і приїхали.

Кінець.

Никон Немирон

З громадської діяльности пок. Л. Цегельського

Ім'я Лонгина Цегельського відоме мені ще як сільському хлопчині з виборчої кампанії в Галичині до австрійського парляменту в 1911 р. Сільські діти в Галичині не займалися так як міські м'ячем, тільки навчившись читати, читали ту пресу, яка приходила до їхніх батьків чи сояків і сусідів. А мав я змогу в свому селі читати не тільки львівську „Свободу" чи жовківський василіянський „Місіонар", але і москвофільські тижневики старорусьске „Русское Слово" та новокурсницький „Голос Народа". Саме передвиборча карикатура пок. Цегельського в „Голосі Народа", мов би то він промовляв на зібранні жидівських рабінів з написом „українсько-жидівська спілка" впевняє мене сьогодні, що можу рахувати на свою пам'ять з тих часів. Тим думали москвофіли підірвати авторитет покійного серед українського населення.

Коли я почав учитися в гімназії, то мене як бувшого „сільського політика" не задовольняли дитячі оповідання в журналі для дітей „Дзвінок", видаваним Українським Педагічним Товариством у Львові (що за польською окупації мусіло змінити свою назву на „Рідна Школа"), я який був у бібліотеці української бурси ім. М. Шашкевича в Бродах. Тим-то я, як був у мене зайвий гріш, біг до крамниці з розпродажею часописів при брідській „Золотій" вулиці й купував щоденник „Нове Слово", який у 1913-14 рр. видавав і за редакцією видавав др Лонгин Цегельський. Цей другий український щоденник у Львові почав появлятися після „Народного Слова", що появлялося двічі чи тричі на тиждень. Він мав бути конкуренційним для польського „Вєку Нового", щоб вибити останній з рук українського міського робітництва, мав усе на першій сторінці ілюстрацію на цілу сторону. Наскільки він поширювався у галицьких містах мені невідомо, але незаможні селяни ... чували його. Передплачували „Нове Слово" і наші хлопці, які виїздили на роботи „до Прус".

Старший гімназист, що завідував бурсацькою бібліотекою, пізнавши мос зацікавлення, визичив мені недитячу лектуру, а саме видану львівською „Просвітою" книжку „Русь-Україна і Московщина" Л. Цегельського. Врешті в день повітового Шевченківського свята в Бродах у день латинського свята Вознесення я мав змогу одинокий раз в житті бачити пок. дра Л. Цегельського. Брідщина була в тому часі в більшості москвофільською, бо посли цілі села Дубє і Ясенів не мали ніодного москвофіла і тимто для пам'яті грядучим про це свято було влаштоване вмурування пропам'ятної таблиці на будинку бурси та посадження пропам'ятного дуба на її подвір'ї. Головним промовцем при дубі був саме др Л. Цегельський, що своєю гремучою патріотичною промовою полонив серця всіх учасників. Цегельський не був послом округи Броди-Радехів-Сокаль; були послами в цій окрузі др Евген Петрушевич і москвофіл Димитрій Марков. Але з Брідщиною був зв'язаний Цегельський літами своєї молодости; його дід і згодом батько (помер на весну 1944 р) були парохами в с. Висоцьку, брідського повіту, де мали навіть своє власне господарство, яке продали, коли десь на переломі XIX і XX ст. перенеслися Цегельські до Камінки Струмилової.

Після звільнення Львова з-під російської окупації 22 червня 1915 р не появлялося „Нове Слово". Побіч старого „Діла" почав Федь Федорців при співробітництві Степана Чарнецького (Тиберія Горобця) і Михайла Яцкова видавати щоденник „Українське Слово". Та згодом за редакцію цього щоденника почав відповідати адвокат і посол до Сейму др Сидір Голубович, що був згодом у 1918 р. другим з черги прем'єром Державного Секретаріяту Західно-Української Народної Республики. Але ідеологічний тон цього щоденника виходив від пок. др. Л. Цегельського, що я висловлюю як постійний його читач; коли по довшій перерві вдалося мені далі вчитися в українській приватній гімназії в Яворові, за свою амбіцію я вважав тоді передплачувати „Українське Слово". З нього пригадую собі цінні статті пок. Цегельського про проблему прапору й державного гербу Української Народної Республики за Центральної Ради за київською пресою та його враження з авдієнції у гетьмана Павла Скоропадського літом 1918 р. Тоді виглядало, що для добра української держави українські діячі з перед революції 1917 р. примирилися з неофітами. Але пізна осінь принесла що іншого. Та це не входить у рямці пригадки про Цегельського, бо його участь в українському державному будівництві від 1918 р. є відома читачам „Свободи" з інших статтей.

ВИВЧЕННЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО УРЯДУ

Кожного року, починаючи від 1946, проводиться восьмитижнева програма вивчення федерального уряду, яку підтримує Національна Асоціяція Молодих Християн Студентів. Цього року прибуло 65 юнаків і дівчат з 65 коледжів, з 36 стейтів. Тиждень відкрився зустрічею з Президентом Труманом.

Кожний з студентів дістає на ці 8 тижнів урядову посаду, за яку діставатиме стандартну платню. Студенти працюють у різних інституціях федерального уряду та Об'єднаних Держав.

На вечірніх зустрічах група вислухала промови високих державних урядовців, які розповіли про діяльність та політику своїх відділів та відповідали на питання, поставлені студентами. Промовці висвітлювали політику уряду з різного боку і давали різні інтерпретації так, щоб студенти самі могли створити собі певну думку.

Студенти кілька разів виступали через радіо у Вашингтоні, були присутні на прийняттях у різних посольствах.

Така програма, крім ознайомлення з працею уряду, допомагає розуміти переведення демократичних принципів на практиці і допомагає студентам розуміти їх відповідальність, як громадян у демократичній державі.

Для участи в цій програмі студенти були підібрані на підставі їх академічних успіхів, інтересу до справи і певної мінімальної кваліфікації для виконання роботи на урядовій посаді.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МИШ.

Жалібна Маніфестація

В дні 3 грудня відбулася в Дітройті в залі Українського Народного Дому велика Жалібна Маніфестація в честь сл. л. ген. хор. Тараса Чупринки.

Маніфестація ця була найбільш вдалою та імпозантною українською імпрезою останніх років в Дітройті. Дітройтська українська громада виказала повне зрозуміння мети і значення маніфестації і тому виповнила по береги велику залю Народного Дому. Понад 1500 осіб взяло участь у святі.

Діловий Комітет, заініціований місцевою філією УККомітету, місцевого відділу ООЧСУ та СУМ'у, станув на висоті завдань і підготовив маніфестацію дбайливо, доцільно і достойно. Маніфестацію спонзорував Почесний Комітет зложений із представників діючих на терені Дітройту і Гемтремку українських організацій і парохів українських місцевих парохій. Сама організація маніфестації була взірцева. Порядку на залі берегли сумівці і члени ООЧСУ. Сцену і залю прибрано скромно, але достойно.

Програма свята складалася з двох частин: Політично-маніфестаційної і концертової, зі собою пов'язаних. Завданням маніфестаційної частини було виявити свою солідарність із боротьбою Української Повстанської Армії й революційного підпілля із московсько-большевицьким окупантом, віддати пошану сл. п. ген. Тарасові Чупринці, Головному Командирові УПА, що згинув на полі бою за волю України і задеклярувати свою готовість до боротьби за Найвищий Ідеал українського народу.

По відспіванні американського гимну панею Д. Ст. Демрей, відкрив маніфестацію голова Ділового Комітету, ред. З. Тарнавський. Вказавши на мету маніфестації, він змалював життя і геройзм Великого Революціонера — Командира та дав вираз твердій вірі в перемогу Української Правди, за яку бореться увесь народ зі своєю Геройською Повстанською Армією на чолі. Відповідно до змісту промови-відкриття, хор ООЧСУ під батутою Б. Сарамаги відспіває „Слава героям" В. Сметани. Ця могутня пісня, бездоганно виконана, ще сильніше підкреслила вагу і святковість Маніфестації. Головними бесідниками на маніфестації були: Др. Ст. Мамчур, професор Університету Вейн і сот. Мельодія-Крук, старшина УПА. Проф. Мамчур дуже вичерпно з'ясував положення України під совєтською займанщиною, вказав на загрозу большевицько-російського імперіялізму, як також спинився на аналізі засобів боротьби із тією загрозою, підкреслюючи при цьому ключеву позицію України у розв'язці східно-європейського питання, що є можливе лише шляхом розподілу СССР на ряд незалежних національних держав. У промові другого бесідника, б. активного старшини УПА, учасники мали прекрасно подану картину організації УПА, її боїв, її політичної ролі, а також і запевнення, що смерть незабутнього Героя ген. Тараса Чупринки не то що не зломить духа воюючої України, але ще його скріпить і поведе до остаточної перемоги.

Крім цих двох бесідників на маніфестації промовляли ще п. Джон Плейс за відсутнього губернатора Мишиґенського Стейту п. Віліямса та представники литовців, сербів і словаків. Від литовців промовляв Др. П. Падальскіс, професор дітройтського університету і голова Центрального Литовського Народного Комітету, від сербів майор Д. Ґруїч, співробітник сл. п. ген. Дража Михайловича, а від словаків п. В. Римковський, голова Народного Словацького Комітету в Дітройті. Всі вони висловили сердечні співчуття українському народові з приводу втрати Провідника Воюючої України та заява готовости спільної боротьби за волю всіх народів східної Европи, поневолених большевицькою Москвою.

Після цих промов слідувала найсильніша точка програми Маніфестації, а це наша заява, що її відчитав член Ділового Комітету М. Дужий. Коротка вона, ця заява, але яка сильна, яка достойна! Це було наше державницьке „вірую", це був вияв нації готовости до боротьби поруч американського вояка, рам'я об рам'я, як рівні з рівними за волю, за найвищий ідеал демократії, це було святочне приречення, всі зусилля наші присвятити для скріплення українського революційного фронту. Гураганні оплески, що ними приявні перерывали читання заяви і які понеслись по залі після її закінчення, були виявами повної однодушности всіх приявних з її змістом.

У концертовій частині маніфестації взяли участь: п-ні Д. Ст. Демрей, що під фортепіяновий супровід п-ні М. Тарнавської відспівала дуже вдумливо і з чуттям Я. Ярославенка: „Прощай дівчино" і Я. Лопатинського: „Ні, не співай пісень веселих"; Ансамбль бандуристів під „мист. керівництвом Ст. Ганушевського, який просто з натхненням заспівав упівські пісні та хор місцевого відділу ООЧСУ з двома дуже вдатно відданими піснями М. Гайворонського: „В'язанкою стрілецьких пісень" та „Коли ви вмирали".

Відспіванням української національного гимну закінчилася велика жалібна Маніфестація.

Дуже теплі виправдання Діловому Комітетові переслали пп. Віліямс-губернатор Стейту, сенатори Фергуеон і Ванденберг, мейор Дітройту Кобо, предсідник Міської дітройтської Ради Міріяні та член тієї Ради Оукмен.

Слід відмітити присутність на Маніфестації, представників американської преси, які другого дня подали перебіг Маніфестації на сторінках дітройтської преси — а саме: „Дітройт Таймс" і Дітройт Нюз".

Українські промови перекладали на англійську мову міс Боді.

Збірка в загальному принесла $661.24. М. Д.

ТОРОНТО, ОНТ.

359 кривавих жертв за Україну

Спільними силами „старої вонни" й молодечих організацій в Торонто відбулося 10 грудня величаве свято на честь 359 кривавих жертв за Україну.

З ініціятиви 5 Станиці Союзу Бувших Українських Вояків приступили до спільної акції по вшануванні пам'яти тих, що не завагалися життя своє віддати за Україну під містечком Базар на Волині 21 листопада 1921 року: Українські Січові Стрільці, Український Відділ Канадійського Легіону, Союз Бувших Вояків, Карпатська Січ, Союз Української Молоді та Український Пласт. Зійшлися, постановили і зробили. По воякському, бо протягом тільки одного тижня зроблено все, що 10 грудня так чарувало великий здвиг народу.

В 8 годині вечора велика гімнастична заля православної парафії вже була по береги повна народом. За кілька хвилин гасне світло на залі й поволі відслонюється заслона. Перед очима глядачів розкривається прекрасна величава картина. Наскрізь зліва згори й аж до долу справа простягнувся наш державний прапор. Посередині величезний від стелі й до підлоги плякат з іменами всіх 359 героїв-мучеників, в дуже гарній орнаментиці. Наліво вгорі портрет Головного Отамана Симона Петлюри, що дав наказ творення Української Повстанської Армії 1921 року, оригінальна дуже гарна штандарта Лицарів Петлюри та фото-образ „Розстріл 359 під Базаром" пензля арт.-мал. майора Миколи Битинського. Справа від плякату портрети: командувача тогочасної УПА ген. Юрка Тютюнника, начальника штабу полковника Юрія Отмарштейна та морського міністра Уряду УНР Михайла Білінського, що в останню хвилину перед захопленням по неволі 6 куль пустив у ворога, а сьомою відібрав собі життя.

На сцену виходить ветеран збройного змагу ген. Володимир Сікевич, який у вступному слові подає кілька історичних фактів, що були передвісником „базарської події".

По ньому з'являється на сцені струнка постать другого генерала Михайла Садовського, який виголошує змістовний реферат на тему свята. Як на фільмовій тасьмі проходять перед слухачами події базарської трагедії, прояви небувалого геройзму старшин і козаків, їхня відданість ідеї Батьківщини. Генерал дав теж оцінку листопадового рейду чи, як його вже названо в історії, Другого Зимового Походу. В кінцевому слові цей старший вояк, що так переживає те, про що говорить, вселив в душі слухачів свою віру й певність, що вже таки внедовзі український нарід славитиме Бога Всемогучого у вільній, соборній своїй державі. Рясними оплесками вкрили присутні прекрасно побудоване і з великим запалом виголошене слово.

В дальшій програмі майстерно виконує арт. А. Піддубна дві точки сольоспіву, чаруючи прекрасним своїм голосом слухачів. Ю. Поченюк у великому піднесенні декламує „Думу про Щербака". Арт. Самотілка у двох точках своїм милозвучним ніжним тенором настроює слухачів до пошани нашого минулого. Арт. В. Якубович могучо декламує „Епітафію на могилу 359", пера майора Миколи Битинського.

Хвилина й на сцену вмашеровує в однострої відділ Українського Пласту. Обіч стає п. Поченюк і з довгим аркушем, наче фоліянтів, чітко, виразно відчитує серіями імена базарських лицарів-мучеників. Пластуни хором, по кожній серії відповідають по черзі одно з наведених речень: Розстріляні червоною Москвою під Базаром; Закатовані московським большевизмом під Базаром; Вмерли за Україну під містечком Базар; Лежать у братській могилі під Базаром; Вмерли, але не зрадили України; й закінчили: Боже, благаєм, всели їхні душі в раю! А за цим з великим піднесенням, запалом і надхненням декламує так прекрасно вірша Богдана Лепкого „Спіть, хлопці, спіть" маленька дівчинка в прегарній українській ноші Марточка Фотій, донечка священика. Вся програма цього незрівняно прекрасного свята-спомину була наскрізь величава й гарна, та вже ж „апель" пластунів і деклямація Марточки перевищили все в отій другій частині програми. Треба було поглянути на обличчя слухачів і в 6 побачили на них сльози, і захоплення, і гордощі...

І нарешті остання точка: виступ хору під проводом дириґента проф. М. Березинця. Як мило передавав він мельодії авторів-композиторів! А вже вершком виступу хору був номер з заспівом самого дириґента, що має гарний і виправлений голос.

Потужним співом національного гимну, хором і всіми присутніми на академії, та відіграванням на піяні королівського гимну акомпаніяторкою п. Врублевою закінчено свято. Ця академія показала, чого можна досягти, коли до праці стають громадно й чинять, як все каже у своїх промовах ген. Садовський, соборним чином. Це він був автором і програми свята-спогаду. Найактивнішим виконавцем і впорядчиком був комендант 5 Станиці п. Юрій Гуменюк, далі сотник УСС Мирон Луцький, ппоручник Іван Кириченко, п. Яків Тесля і інші.

Всі учасники академії дістали на пам'ятку програми, на яких вміщено клішу, чудово оформлену, з поіменним списком всіх 359 базарських героїв-мучеників.

Звітодавець із присутніх

КАНАДІЙСЬКЕ У. Н. О.

(Докінчення зі стор. 2-гої)

повідей, 135 театральних вистав і 60 дитячих вистав. Разом 491 імпрез. Інших імпрез соціяльно-розвагових 402, разом 893, що виходить пересічно на одну філію 30 підприємств. — Найбільш активним були осередки: Едмонтон, Гемілтон, Торонто, Монтреал, Ст. Кетерінс та Торонто-Захід.

2. Рідні Школи: Всіх 18 з 58 клясами і 560 дітьми. Хоч приріст шкільних дітей збільшився з попереднім роком на 35%, але стан Рідних Шкіл є незадовольняючий. Як причину КЕ УНО подає брак відповідних учителів, до яких Управи Філій ставлять великі вимоги, щоб учитель був заразом — дириґентом хору, а навіть орхестри, учителем національних танків, режисером, неважним тощо. Цій справі Краєва Конференція має присвятити спеціяльну увагу.

3. Бібліотек 22 з 6.062 книжками, з яких найбільше книжок і читачів мають: Торонто, Монтреаль, Віндзор, Ст. Кетерінс і Вінніпег. Цим станом КЕ УНО не є задоволена і буде змагатися в наступних роках до побільшення бібліотек і книжок.

4. Хорів 17 з 670 співаками. Трудності ті самі, що й при Рідних Школах.

5. Аматорських Гуртків 14 і Самоосвітніх 8.

6. Фінансовий оборот Філій та Відділів в 1949 р. виносив долярів 151,878.40. В порівнанні з 1948 роком зріс на 20.73%.

7. Масток УНО і Братських Організацій виносить на півтора мільйона долярів. З огляду на підвищку цін на матеріялах, це майно в 1950 р. певно подвоїлося!

8. Пожертви членства в порівнанні з 1948 піднеслися на 48,32%, що є не лише потішаючим фактом, але й запорукою, що УНО при помочі свого членства зможе і в майбутньому бути авангардом у допомозі Воюючій Україні та взагалі визвольним змаганням українського народу!

Д-р С. Росоха.

ГРИЦЬ ЗАЗУЛЯ В ОБРАЗКАХ

— Не за те буду бити, що ти випив, але за те, що до сьогодні не заплатив Національний Даток.

Національний Даток складайте:
UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE
P. O. Box 721, Church St. Sta. New York 7, N. Y.

ЗБІРКА НА НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

(По день 6 грудня 1950)

Збірщик Д-р Сава Никифорак, Форест Гилс, Н. И. $33.—

Збірщик Грогорій Зубар на весіллю Анни Зубар, Сейнт Клер, Па $25.—

Збірщик д-р Петро Оришкевич, Балтимор, Мд. $50.— по $5.—: д-р Оришкевич Петро, Чорній Теодор, Шулька Микола, Кузик Семен, Ємха Петро; по $2.—: о. Маньовський В. Боднар П. Проданчик З., Зобнів М., Попович Т., Бабяк К., Корчинський А., Ганас Р.; по $1.—: Яремко М. Шулька Ю., Чорнодольський В., Сушко В., Мартюк С., Царик Т., Д-р Дерій О., Смоляк І., Рудницький Р.

Збірщик Петро Войтович, Картис Бей, Мд. $4.— по $1.—: Ільчишин І., Войтович П., Дуда І. Щербак Катря.

Збірщик Д-р Ілія Витанович, Шікаґо, Ілл. $51.— по $3: Іванів Наталія, Дочкович Ліна, Калимон Ольга; по $2.—: Главач Ольга, Стрілецька Ярослава, Кулик Емілія, Ніковрович, Любачевська Оксана; по $1.—: Лехно Анна, Климкевич Емілія; дрібними датками на руки Д-р Шуменди $18.—; на руки В. Бойка $12.—.

Збірщик Василь Ратич, Перт Амбой, Н. Дж. $70.—. Лесюк Каленик $10.—; по $5.—: Ратич Василь, Микитка Іван, Микитка Стах, Слободян Іван, Грабович Володимир; $4.: Гуцалюк О.; по $3.— Котис К. Котис Б.,, о. Танчак В. Д-р Дицьо М., Гронь В.; по $2.—: Ратич Р., Ратич Л., Божко В., Швайкун Т., Слободян М., Пілат П., Ткачук А., Прухницький П.

Загальна сума ..... $233.—

Лев Чапельський — скарбник
347 Grier Ave, Elizabeth 2, N. J.

ЛИСТИ З ЕСПАНІЇ

КОНҐРЕС ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СПІВПРАЦІ В ОБОРОНІ ПОНЕВОЛЕНИХ НАРОДІВ

В днях від другого до одинадцятого жовтня відбувалися в Еспанії наради Конґресу Інтелектуальної Співпраці між народами Европи та обох Америк. Технічне переведення Конґресу перебрав на себе Інститут Еспанської Культури в Мадріді. На Конґресі було заступлених 37 країн, що їх репрезентували понад 200 інтелектуалів. До нарад Конґресу запрошено також представників мадридського Комітету поневолених народів.

Теми промовців, дискусії, праці поодиноких комісій відбувалися довкруги трьох засадничих ідей: Ідеї Европи, Америки і Еспаноамерики. В дискусії на тему „Ідея Европи", французький професор Дофен Минієр, Директор Інститута Американських Високих Студій, дуже влучно зауважив, що европейська криза, що її часто стараються представляти, як економічну кризу, на ділі є метафізичною. Еспанія, сказав, повинна пригадати Европі, що в обличчі спроб цивілізації доляра, чи концентраційних таборів, вона повинна вернути до своєї призабутої місії одинокого імперіялізму, за який варто пожертвувати життя: імперіялізму Христової ідеї.

Підчас останньої пленарної сесії Конґресу, представники Комітету поневолених народів зголосили спільну пропозицію на затвердження такої резолюції:

„Беручи до уваги, що велика частина Европи, що нараховує приблизно 120 мільйонів мешканців, приналежних до народів справжньої Европи, перебуває сьогодні під тиранією комуністичних режимів, сателітів Москви,

що ті народи не можуть висказати безпосередньо своїх опіній, будучи засудженими на примусову мовчанку, ні не можуть брати участи в Міжнародніх Конґресах вільного світу,

Конґрес Інтелектуальної Співпраці, скликаний з ініціятиви Еспанії і за посередництвом Інститута Еспанської Культури в Мадріді, висловлює свою духову єдність з тими народами та уважає потрібним координувати всі зусилля на широкому інтелектуальному полі в цілі ідеологічного поборювання комунізму і причинятися в той спосіб до усунення небезпеки, що загро-[illegible]"

Резолюцію учасники Конґресу приняли через акламацію.

З'ЇЗД СЛАВІСТІВ У НЮ ЙОРКУ

До оголошення в „Свободі" ч. 295 з дня 20. грудня ц. р. про з'їзд славістів у Ню Йорку, що проф. Смаль Стоцький виголосить свою доповідь про колись дуже рекламовану у совєтів мовну теорію Я. Марра, а сьогодні ними осуджену, на відкритті з'їзду. Це слід відмітити, як окреме відзначення українського вченого в американському науковому світі.

До цього додаємо, що через помилку пропущено в загальному оголошенні ім'я одного доповідача: Д-ра Луки Луціва: „Українська література в підсовєтській Україні."

Учасники з'їзду славістів можуть теж взяти участь у виставі „Лісової Пісні" Лесі Українки в постановці театру під управою Йосипа Гірняка. Вистава відбудеться в суботу і неділю (30. і 31. XII) у залі оо. Василіян при вул. шостій. — Початок в год. 7:30 вечером.

МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ В БІОЛОГІЇ

(Доповідь проф. д-ра В. С. Чудинова-Богуна)

3 грудня в Ню Йорку відбулась чергова відкрита конференція УВАН, на якій проф. В. С. Чудинів-Богун зробив доповідь про застосування математики в біологічних науках, побудувавши її на своєму багаторічному експериментальному досвіді праці над цими проблемами.

Спершу доповідач зупинився на історії питання, підкресливши, що біологія звернулась до математики, коли зайшла потреба обробляти її багатий матеріял, зібраний емпіричним шляхом. Тоді почалося шукання кореляційних зв'язків між окремими ознаками, почала розвиватися теорія помилок, варіяційна статистика.

Доповідач наочно показав, що переоцінювати застосування математики до біології не можна, бо надто багато данних входить до кожної проблеми біології.

Взяти, наприклад, величини врожаю певних культур, які залежать від якости насіння, клімату, ґрунту, якости обробітку землі, тощо! І так у кожному питанні.

Доповідач розповів цікаві прклади з своєї наукової практики в Совєтському Союзі, показавши як часом застосування „стахановських методів" у науці давало шкідливі наслідкл, а зокрема і беззастережно застосування математики при усталенні висновків у різних проблемах біології.

Математика може бути лише допоміжним засобом у біології, вона може вносити певні коррелятиви і допомагати встановити певні закономірності, але не давати готового розв'язання питань.

По доповіді була жвава дискусія, зокрема, професори Ветухів і Косенко згадували про застосування математики у їх практиці праці, зглядно у хемії та біології.

Л.Д.

Місячний Звіт

З пожертв, зложених до ЗУАДКомітету у Филаделфії за жовтень 1950

Филаделффія, Па: Тов. „Дністер" Відділ 430 УНС, річна членська вкладка $10.; дрібні пожертви на ЗУАДК, зложені до пушки „донейшен бокс" в ресторані п. А. Яремка $9,72.

Мекізракс, Па: Іван Проненко $5.
Вейн, Па: Семен Халушев $5.
Алентовн, Па: Василь Огородник $10., Леонід Лисенко $4.
Какрентон, Па: Осип Лапіцький $5.
Ірвингтовн, Н. Дж.: Марія Вілобран $5.
Перт Амбой, Н. Дж.: Василь Божко $5.
Трентон, Н. Дж.: Дмитро Пасічниченко $4.
Динс, Н. Дж.: Везручко Микола $10.
Милвил, Н. Дж.: Олексій Приступенко $5.
Джерзи Сиґі, Н. Дж.: В. Пащак $5.
Елизабет, Н. Дж.: Микола Стефура $5.
Ню Йорк, Н. И.: Михайло Бойсюк $15; А. Валько $5.
Сиракюз, Н. И.: Теодор Велх $5.
Гіксвил, Н. И.: Софія Романюк $5
Детройт, Міш.: Омелян Гаранець $5.
Монрое, Міш.: Петро Яцик $6.
Каледж Парк, Мд.: Любов М. Гансен $5.
Крісфилд, Мд.: Франко Колюбінський $5.
Сентрвилл, Мд.: Василь Хлопік $5.
Родесдейл, Мд.: Гр. Клименко $5.
Лазби, Мд.: Микола Перун $5.
Порт Тобако, Мд.: Йосиф Степась $5.
Клівленд, Огайо: Український Золотий Хрест Відд. 8 замість квітів на могилу Анастазії Притуляк, на европейські сироти $10.
Шікаґо, Ілл.: По $5: Петро Залісний, Андрій Погрібний, П. Крыса, Іван Семків.
Рейсин, Віс.: С Міхельсон $5.
Ветерфорд, Текс. Роман Катрич $5.
Фолл Ривер, Масс.: Петро Костик, збірка на пікніку на акцію переселення $11.
Албікеркі, Н. Мекс.: Марія Омелян $5.
Гладис, Вірджінія: Володимир Романів $5.

По $3: К. Валагурак, А. Горбенко.
По $2: Л. Семушегак, А. Каряк, Д. Забітовський, Ілько Кухарук.
По $1: Й. Шайдович, Агафія Ільків, Е. Єний, М. Гальчишак, М. Барщун, М. Мадараш, І. Вутрий, В. Полтавець, Д. Петрівський, П. Тіцкий, П. Пасій, Ольга С. Пельц, В. Ільчишин, Л. Пятничка, о. Т. Вузенко, В. Савінка, Й. Мудрий, В. Яніцкий, С. Яремішин, О. Ковшун, Лука Бабій, Артем Орел, Ф. Колюмбінський, М. Шкільний, Й. Пелеш, І. Мартинюк, В. Полтавець, В. Яніцкий, Федір Вовк, Сефель, Іван Савчак.

ПОКАЗ НА ФІЛЬМІ, ЯК ОХОРОНИТИСЯ ПЕРЕД АТОМОВОЮ БОМБОЮ

Ню Йорк. — У підприємстві Корнел Філм Корпорейшен висвітлено перший раз фільмові картини для показання способів, як людина може рятувати себе перед нападом і наслідками нападу атомовою бомбою. Фільму будуть висвітлювати незабаром в кінотеатрах по цілій країні. Відбитки фільм можна буде випозичити для вистав по клюбах і товариствах.

Науковий репортер щоденника Ню Йорк Таймс, Вилієм Л. Лоренс, який брав участь у спостереженнях при вибуху атомової бомби на Бікіні, інформує слухачів і глядачів на самім вступі при показі фільми, що існують способи охорони перед атомовою бомбою, „якщо ми не дозволимо, щоб страх запанував над розумом". Фільма доручає, щоб усі люди, які живуть у віддалі трьох миль від важливого промислового осередку, подумали наперед про атомовий сховок чи то в пивниці чи в якійсь кімнаті без вікон і без металевих штаб, а забезпечених мішками піску. Бюрові робітники повинні наперед подумати, де їм ховатися на випадок нападу і приготовити собі найсильнішу обстанову, під якою могли б сховатися. Фільма взиває людей мати напоготові „торбу для пережиття", у якій треба тримати готові харчі, які не псуються. Фільма називається „Взірець для пережиття". Її вироблено при співпраці Американського Червоного Хреста.

ТАРЗАН, ч. 2500. Промінь надії.

Коли Джена прибула на місце їхньої колиби, вона найшла відтиски Тарзанових слідів на землі.

Думаючи, що Тарзан згинув, вона впала обезсилена жалем.

Тікар залишив Сабору для її охорони, а самий подався шукати харчів. Джена зрозуміла, що Сабора теж голодна, тому вона швидко вилізла на дерево.

Тікар перейшов обсмалену стежку, вступив у джунглі і відчув подих Тарзана. Він радо поспішив його слідом, доки він не скінчився коло потока.